

Nr 471

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., om utjämning av priserna på flytande drivmedel i olika delar av landet,

Ett utjämnande av levnads- och produktionskostnader mellan olika landsdelar framstår som en viktig målsättning. Under senare tid har kunnat skönjas en minskning av spänningen i kostnadshänseende mellan stad och landsbygd. Vad som dock allt fortfarande är av den största betydelse härvidlag är den fördyrande verkan transportkostnaderna utgör i fråga om både varor och tjänster. Transportkostnaderna är som regel en belastning i kostnadshänseende för landsbygden, där avstånden är betydande. Det framstår — om avfolkningen från landsbygden skall kunna effektivt motverkas — som angeläget att vad som är möjligt att åstadkomma i utjämnande syfte härvidlag även blir gjort.

Det förhållandet, att transportkostnaderna å varor och tjänster fördyras i förhållande till avstånden, accentueras ytterligare av den omständigheten, att drivmedelspriserna är högre i landets perifera delar. Konstateras måste sålunda, att varje liter bensin betingar ett betydligt högre pris i övre Norrland än vad fallet är i Stockholm. De avståndskostnader, som befolkningen och näringslivet i Norrland har att brottas med, blir härigenom ännu större.

Angelägenheten av en kostnadsutjämning i detta hänseende har tidigare varit föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Det kan erinras om att 1945 års oljeutredning i sitt år 1947 avgivna betänkande framhöll, att det vore av allmänt intresse, att kostnaderna för transporter i Norrland hölls nere. Genom de stora avstånden hade befolkningen i sådana trakter en börda, som var avsevärt större än den, som befolkningen i de mera fätbebyggda delarna av landet hade att bära. En utjämning av priserna kunde motiveras ur såväl sociala som näringspolitiska synpunkter. Det tillkom emellertid ej utredningen att ur dessa synpunkter bedöma, huruvida den ifrågasatta utjämnningen borde komma till stånd.

I yttranden över motioner till 1950 och 1951 års riksdagar framförde statens priskontrollnämnd tanken på en partiell utjämning av priserna på flytande drivmedel genom inrättande av ett antal nollzoner i Norrland. Även vid en sådan lösning skulle någon form av kostnadsutjämning erfordras, varför nämnden tillstyrkte en utredning av frågan om partiell utjämning av drivmedelspriserna.

Första kammarens allmänna beredningsutskott tillstyrkte år 1951, att

en utredning skulle ske angående lämpligheten av och möjligheterna för införande av ett enhetligt pris på drivmedel i hela landet.

I den hittillsvarande debatten i denna fråga har olika vägar för ernående av en kostnadsutjämning diskuterats. Sålunda har ifrågasatts, om denna bäst kunde åstadkommas genom en statlig subvention, genom en clearing i statlig eller enskild regi eller genom en differentiering av skatten å flytande drivmedel. I nuvarande läge föreligger ej anledning att förorda den ena eller andra av dessa ifrågasatta utvägar. Det väsentliga synes vara, att frågan blir föremål för en förutsättningslös prövning.

De delar av landet, som i fråga om drivmedelsprisernas läge är i en oförmånlig ställning, är ur nationalekonomiska synpunkter av den största betydelse för landet som sådant. Det framstår därför — som 1945 års bränsleutredning anförde — ur såväl sociala som lokala näringspolitiska synpunkter motiverat, att detta spörsmål blir föremål för en allvarlig och förutsättningslös utredning. Härvid synes redan tidigare diskuterade och här omnämnda liksom andra eventuella utvägar för ernående av en utjämning böra närmare prövas.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning i syfte att ernå en utjämning av priserna på flytande drivmedel i olika delar av landet.

Stockholm den 26 januari 1956

Harald Larsson
i Hedenäset

F. Norén
i Mullsjö

Nils Jönsson
Rosshol

Gunnar Ericsson
i Näs